

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **V. P.**, zastoupen Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Plzeň, Františkánská 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 6. 2005, č. j. 60 Az 58/2005 - 37,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**

II. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Plzni, kterým byla podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.) zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 15. 4. 2005, č. j. OAM-264/LE-B02-B02-2005, jímž byla podle § 16 odst. 1 písm. k), zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) zamítnuta jeho žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodná. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že rozhodnutí žalovaného je vydáno v souladu se zákonem, neboť žalobce se zdržoval na území České republiky nelegálně po dobu dvou let a o azyl požádal až po té, kdy byl vyhoštěn. Námitky mířící k naplnění podmínek podle § 12 a § 14 zákona o azylu soud označil za nerozhodné, neboť o důvodech pro udělení azylu žalovaný nerozhodoval.

Stěžovatel proti tomu v kasační stížnosti namítl především nesprávné posouzení právní otázky soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Konkrétně se domnívá, že na něho nebylo možno vztáhnout ust. § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu za situace, kdy se ve své domovské zemi dostal do potíží pro své pravoslavné vyznání odporující vyznání jeho rodičů, kteří byli příslušníky Svědků Jehovových. Je mu tak odepřeno právo na svobodu náboženského vyznání a určité omezení ze strany státního aparátu je nepochybně důvodem odpovídajícím ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. K tomu upozorňuje na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, podle něhož může být pronásledováním i pronásledování pocházející od některých složek obyvatelstva nerespektujících zákony, pokud je jim takové chování státními orgány vědomě tolerováno, či nejsou schopny proti němu zajistit ochranu.

Stěžovatel dále označil za naplněný kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. neprovedením dostatečného dokazování žalovaným, které soud ponechal bez povšimnutí.

Stěžovatel shledává i kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. v posouzení procesních vad soudem. Sice sám neuvedl v žalobě konkrétní ustanovení správního řádu porušená žalovaným, ovšem domnívá se, že soud přesto měl zkoumat, zda proces proběhl řádně. Přitom neměl přehlédnout nedostatky v dokazování a v náležitostech správního rozhodnutí, které nebylo řádně odůvodněno. Pro tyto vady mělo být správní řízení zopakováno.

Soud se dále nedostatečně vypořádal s posouzením překážky vycestování, neboť vůbec nevzal v úvahu situaci na straně žalobce, jemuž hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení za to, že požádal v cizí zemi o azyl. Překážka vycestování tedy u něho měla být shledána, ovšem žalovaný ani soud se touto otázkou vůbec nezabývali.

Ze všech těchto důvodů navrhuje zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení a současně žádá o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný v písemném vyjádření ke kasační stížnosti popřel její důvodnost. Stěžovatel v žalobě neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, natož aby je doložil. Výtka vztahující se k překážce vycestování je v kasační stížnosti uplatněna nově a vztahuje se na ni ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. Stěžovatel zcela opomněl zmínit, že žádost o azyl podal až po vyhoštění, tedy zcela účelově ve snaze legalizovat pobyt. Proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti

pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud posuzoval důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Ke kasačním tvrzením ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel požádal o azyl dne 14. 4. 2005 a v žádosti uvedl, že v České republice byl v r. 2000 pracovat, pak se vrátil na Ukrajinu, kterou znovu opustil v červnu r. 2005, protože odmítal přestoupit ke Svědkům Jehovovým. Při pohovoru upřesnil, že rodiče i příbuzní jej nutili změnit víru, proto odcestoval do České republiky, kde již byl půl roku v r. 2000 a kde se mu líbilo. Našel si zde práci, o azyl nepožádal ze strachu před azylovým střediskem a také slyšel, že se azyl neuděluje. Učinil tak poté, kdy byl kontrolován policií a vyhoštěn. Nechce se vrátit domů kvůli náboženským problémům s rodiči.

Žalovaný založil do spisu rozhodnutí o správním vyhoštění žadatele a dne 15. 4. 2005 rozhodl o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, aniž posuzoval podmínky pro udělení azylu podle § 12 a § 14 či hodnotil podmínky překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

V žalobě stěžovatel namítl, že údaje, které uvedl ve správním řízení měly vést k posouzení jeho žádosti podle § 12 a § 14 zákona o azylu, neboť není pravdou, že o azyl požádal ve snaze vyhnout se vyhoštění. Obrátil se na Českou republiku v tíživé životní situaci, neměl jiné východisko než hledat důstojný život v cizí zemi. Požádal soud o přezkoumání postupu správního orgánu při projednávání jeho žádosti a o zrušení správního rozhodnutí. Soud žalobu zamítl po projednání, při němž žalobce pouze odkázal na písemné znění žaloby.

Stěžovatel v první řadě namítá nesprávné posouzení právní otázky soudem. Trvá na tom, že u něho jsou naplněny důvody pronásledování, a to podle § 12 písm. b) zákona o azylu.

Zákon o azylu v rozhodném znění stanoví podmínky, za nichž lze udělit cizinci azyl, současně však vymezuje případy, kdy je udělení azylu vyloučeno, a to v § 16. V něm je uvedeno, že žádost o udělení azylu se zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel naplňuje některý z důvodů dále vypočtených. Znamená to, že při naplnění některého z důvodů uvedeného v § 16 zákona o azylu je již zcela nadbytečné zkoumat a hodnotit, zda by byly dány podmínky pro udělení azylu podle § 12, neboť udělení azylu je vždy vyloučeno. V daném případě byly shledány důvody stanovené v § 16 písm. k) zákona o azylu, podle něhož se zamítne žádost o azyl, kterou žadatel podal s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, ačkoliv mohl požádat o udělení azylu dříve. Povinností správního orgánu, který podle tohoto ustanovení rozhodl, bylo tedy pouze prokázání těchto zákonných podmínek. Je zcela nesporné, že stěžovatel požádal o udělení azylu až v souvislosti s hrozícím správním vyhoštěním. Přitom se v České republice zdržoval již dva roky, v nichž mu nic nebránilo, aby o azyl požádal. Institut azylu slouží k ochraně osob pronásledovaných ve své vlasti do té míry, že volí cestu jejího opuštění a ochrany jiného, pro ně bezpečného státu. Skutečná obava z pronásledování by je měla vést k tomu, aby této ochrany dosáhly v době co nejrychlejší. Jiný postup nasvědčuje účelovosti žádosti o azyl. V každém případě, je u stěžovatele plně prokázáno naplnění důvodů výluky z možnosti udělení azylu. Lze jen poukázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního

soudu, podle níž při zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné nelze zkoumat případnou existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, zveřejněný ve Sb. NSS pod č. 244/2004, nebo rozsudek ze dne 27. 5. 2004, č. j. 7 Azs 124/2004 - 45, zveřejněný ve Sb. NSS pod č. 349/2004). Námitka podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. proto není důvodná.

Z toho dále plyne, že žalovanému ani nelze vytýkat, že nevedl dokazování k důvodům uvedeným v § 12 písm. b) zákona o azylu, a stejně tak ani soudu, že z těchto důvodů rozhodnutí správního orgánu nezrušil. Názor, že při naplnění podmínek § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu nemohou před soudem obstát námitky nesprávného posouzení skutkového stavu věci vztahující se k důvodům udělení azylu zastává Nejvyšší správní soud rovněž setrvale (k tomu srovnej např. rozsudky ze dne 12. 1. 2005, č. j. 4 Azs 300/2004 - 36 a ze dne 7. 7. 2005, č. j. 4 Azs 287/2004 - 72). Je-li zcela nerozhodné tvrzení stěžovatele směřující k naplnění azylových důvodů podle § 12 a § 14 zákona o azylu, nepřichází v úvahu ani hodnocení těchto kasačních námitek, ani naplnění kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Vytýká-li stěžovatel soudu, že bez ohledu na znění žaloby měl zkoumat dodržení procesních předpisů ve správním řízení a náležitosti správního rozhodnutí, nelze mu rovněž přisvědčit. Žaloba podle § 71 odst. 1 s. ř. s. musí obsahovat určité náležitosti, mj. podle písm. d) žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Důvody žaloby je soud podle § 75 odst. 2 s. ř. s. vázán, jen nicotnost rozhodnutí může vyslovit i bez návrhu (§ 76 odst. 2 s. ř. s.).

Poukázat lze i na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, kde je mj. uvedeno, že *žalobce je též povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti* (plný text zveřejněn pod č. 835/2006 Sb. NSS).

Obecná zmínka v žalobě, že by soud měl přezkoumat postup správního orgánu, těmto požadavkům ani zdaleka neodpovídá; krajský soud neporušil zákon, pokud důvodnost této námitek věcně nad její rámec nezkoumal. K naplnění kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nedošlo.

Námitkou neposouzení překážky vycestování žalovaným i soudem se nelze zabývat, pro její nepřipustnost podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Ostatně nelze krajskému soudu vytýkat, že nehodnotil námitku v žalobě nevznesenou. Jen nad rámec lze uvést, že ust. § 28 zákona o azylu spojuje povinnost rozhodnutí o překážce vycestování pouze s rozhodnutím o neudělení nebo odnětí azylu, nikoliv s rozhodnutím o tom, že udělení azylu je vyloučeno

pro naplnění podmínek § 16 zákona. I k tomu lze poukázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu (srovnej např. rozsudek ze dne 22. 9. 2004, č. j. 5 Azs 230/2004 - 45 nebo rozsudek ze dne 9. 9. 2004, č. j. 2 Azs 147/2004 - 41, zveřejněný ve Sb. NSS pod č. 409/2004). Ani zde proto nelze dospět k závěru o naplnění důvodů podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že není dán žádný kasační stížností uplatněný důvod pro zrušení napadeného rozsudku, a proto kasační stížnost žalobce jako nedůvodnou podle ustanovení § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. srpna 2006

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu